

виробництва, наявністю техніки, кадрів. Сучасні механізовані формування повинні відображати як правову, так і організаційну основу.

При класифікації механізованих формувань необхідно враховувати форми власності та галузі обслуговування; форми механізованих формувань і закріплення землі; підпорядкування; період функціонування – сезонний та на постійній основі. Такі формування в господарствах обслуговують рослинництво, тваринництво, промислові та підсобні виробництва, а сформовані у складі інтегрованих структур – окремі культури і сівозміни підприємств. Відповідно організаційні форми будуть представлені механізованими бригадами, ланками, цехами та технологічними загонами. У механізованих структурах на приватній власності та оренді принципом функціонування буде комерційний розрахунок, в інтегрованих структурах – договірні відносини; відповідно підпорядкування – загальногосподарське й інтегрованої структури.

Забезпечення ефективного використання основних засобів, пов'язаних з технікою, потребує посилення ремонтної бази як на базі підприємств, так і ремонтно-транспортних організацій.

У формуванні засобів виробництва вирішальне значення набуває фінансове забезпечення, яке повинно передбачати різні джерела. Поряд з власними коштами треба використовувати можливості кредиту, лізингу, бюджетну підтримку, вторинний ринок техніки. У державному та регіональних бюджетах необхідно передбачати компенсаційні виплати за кредитами на придбання складної техніки як вітчизняного, так і іноземного виробництва.

ЗАГРОЗИ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

**Анін В. А., аспірант,
Донецький державний університет управління**

Зовнішньоекономічна безпека, посідаючи значне місце в системі економічної безпеки, є одночасно і базисним елементом системи національної безпеки, і важливим компонентом інших її структурних складових.

На даний момент ще триває процес вдосконалення понятійного апарату економічної безпеки взагалі та її зовнішньоекономічної

складової. Важливою складовою частини понятійного апарату є визначення категорії “загроза”. У загальному розумінні загроза – це комплексне, багатогранне поняття, яке обумовлюється станом, тенденціями, цілеспрямованими діями або бездіяльністю, які негативно та руйнівно впливають на стан усіх сфер, що складають зовнішньоекономічну безпеку, так і у залежності від масштабу впливу на всю систему забезпечення національної безпеки держави.

Автори Концепції економічної безпеки України визначають, що “загрозами економічній безпеці України є чинники, що унеможливають або ускладнюють реалізацію національних економічних інтересів, чим створюють небезпеку для життєзабезпечення нації, її соціально-економічної та політичної системи” [1, с.9].

В.Т. Шлемко та І.Ф. Білько під загрозою економічної безпеки вважають явні чи потенційні дії, що ускладнюють або унеможливають реалізацію національних економічних інтересів і створюють небезпеку для соціально-економічної та політичної систем, національних цінностей, життєзабезпечення нації та окремої особи [2, с.13]. При цьому автори упускають такі важливі складові економічної загрози, як фактори та умови виникнення.

Б. Губський до загроз економічної безпеки відносить фактори, що безпосередньо чи у перспективі унеможливають або ускладнюють реалізацію національних економічних інтересів, створюючи перешкоди на шляху нормального розвитку економіки і небезпеку незалежному державному існуванню та добробуту народу [3, с.18].

М. Єрмошенко визначення загроз надає у двох варіантах. По-перше, він надає визначення небезпеки як об’єктивно існуючої можливості негативного впливу на якесь явище, систему, механізм, соціальний організм, унаслідок чого йому може бути заподіяна шкода, що призведе до занепаду, кризового стану тощо. Та, по-друге, визначає категорію “загроза” через небезпеку як конкретну і безпосередню форму небезпеки або сукупності негативних чинників чи умов [4, с.23].

Автори навчального посібника “Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку)” Н.Р. Нижник, Г.П. Ситник, В.Т. Білоус визначають, що поняття “небезпека” та “безпека” є юридичними нормами міжнародного та національного права. При цьому поняття “загроза” щодо поняття “небезпека” має залежне значення. Вони вважають, що небезпека національним

інтересам – це практичні дії однієї держави (або їх груп), юридичних осіб щодо завдання шкоди національним інтересам іншої країни, тобто процес безпосереднього практичного завдання шкоди національним інтересам держави. Виходячи з цього, на думку фахівців, визначенням небезпеки є об'єктивна існуюча і цілком реальна можливість негативної дії на об'єкт, зокрема соціальний організм, унаслідок якої йому може завдатися яка-небудь шкода, погіршуватися його стан, у результаті якого розвитку об'єкта надається небажана динаміка або він набуває небажаних параметрів (характеристики, темпи, напрями, форми розвитку тощо) [41, с.11].

О. Новікова ототожнює поняття “загрози” та “ризик” [7, с.29], вважаючи, що вони призводять до руйнування умов відтворення та розвитку держави, суспільства, особи. Використання категорії “ризик” у теорії економічної безпеки дозволить значно підвищити ефективність державного управління через можливість здійснення оцінки і управління ризику, ймовірності виникнення та обсягів дестабілізуючих проявів і збитків від дії загроз економічній безпеці.

Найбільш загальною класифікацією загроз економічній безпеці держави є їх поділ на зовнішні та внутрішні (екзогенні та ендегенні). Якраз зовнішні фактори і є прямими загрозами зовнішньоекономічній безпеці держави.

Наведемо найбільш впливові зовнішньоекономічні загрози для макроекономічної стабільності України.

Структура експорту країни з переважаючою частиною сировинної і матеріалоємної продукції. Сьогодні абсолютну більшість валютних надходжень від експорту дає продаж прокату чорного металу, а також текстилю і різних видів сировини. Дана ситуація ілюструє кризу у структурі національного експорту з точки зору незначущості доданої вартості у кінцевій вартості продукції.

Дуже велика частка експортних надходжень у ВВП України та серед джерел наповнення бюджету. У процесі ринково спрямованих реформ сформувалася модель економічного розвитку, що характеризується її певною вразливістю від зовнішніх чинників. Варто нагадати, що нині питома вага експорту у ВВП сягає понад 60%, а імпорту трохи менше 60%. У цьому сенсі вітчизняна економіка сьогодні приблизно утричі відкритіша до зовнішнього світу, ніж у розвинутих країнах. Звичайно це не погано, коли експортери збільшують випуск продукції і розширюють ринки збуту, але ця динаміка не повинна перевищувати динаміку росту внутрішнього більш стабільного до зовнішнього впливу ринку.

Міжнародна інвестиційна позиція держави.

Неефективна структура імпорту: технологічна, сировинна та енергетична залежність від інших країн;

Дискримінаційні заходи зарубіжних країн або їх співтовариств у зовнішньоекономічних відносинах з Україною.

Крім екзогенних факторів значний вплив на зовнішньоекономічну діяльність будь-якої країни мають і ендогенні фактори. До внутрішньоекономічних загроз можна віднести:

- неефективна робота різних державних органів, в тому числі митної служби щодо забезпечення ефективної митної політики держави;

- тінізація економіки, криміналізація економічних відносин, корупція;

- неефективність валютно-фінансового регулювання;

- високий рівень політичного протистояння, негативний його вплив на економічний розвиток взагалі та її зовнішньоекономічну складову зокрема.

Реальні та потенційні загрози економічній безпеці держави потребують проведення виваженої державної політики щодо усунення причин їх формування та прояву негативних наслідків за напрямками та конкретними заходами їх попередження та скасування. В цьому контексті принциповим питанням є вірне визначення та систематизація загроз і напрямків державної політики економічної безпеки держави. При їх визначенні виникає потреба у з'ясуванні причин, якими вони обумовлені, та систематизації низки заходів з точки зору регуляторної політики держави у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Література.

1. Концепція економічної безпеки України / Ін-т. економ. прогнозування; Кер. проекту В.М. Гесць. – К.: Логос, 1999. – 56 с.

2. Шлемко В., Бінько І. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення. – К.: НІСД, 1997.

3. Губський Б. Економічна безпека України: методологія виміру, стан і стратегія забезпечення.– К., 2001. – 122 с.

4. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. – К.: КНТЕУ, 2001. - 309 с.

5. Нижник Н.Р., Ситник Г.П., Білоус В.Т. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): Навч. посібник /

За заг. ред. П.В. Мельника, Н.Р. Нижник. – К.: Ірпінь: Академія ДПС України, 2000. – 304 с.

6. Мунтян В.І. Економічна безпека України. – К.: КИИЦ, 1999. – 463 с.

7. Новікова О.Ф. Соціальна безпека: організаційно-економічні проблеми і шляхи вирішення. – Донецьк.: ІЕП НАН України, 1997. – 460 с.

Науковий керівник – к.е.н., доцент Іванова Т.А.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

**Антонюк Р.Р., асистент,
Львівський національний аграрний університет**

Одним з головних чинників в гарантуванні продовольчої безпеки держави виступає налагоджене товарне виробництво якісної сільськогосподарської продукції у підприємницьких структурах. В цьому контексті сільськогосподарське виробництво найпильніше оцінюють з позиції якості продукції. Проте сьогодні постала необхідність детальнішого вивчення базових економічних передумов продовольчої незалежності, якими є рентабельне сільськогосподарське виробництво та відповідний рівень купівельної спроможності споживачів. Пропозиція сільськогосподарської сировини визначає обсяги виробництва харчових продуктів та напряму залежить від привабливості аграрного підприємництва. Невисока рентабельність аграрного виробництва зумовлює скорочення кількості сільськогосподарських підприємств (з 1995 практично втричі), половина із них збиткові, а галузь тваринництва практично не виходить прибутковий рівень [1.,с. 4]Слід відзначити, що на сьогодні сільськогосподарські підприємства виробляють незначну частку сільськогосподарської продукції, – більшість її, (приблизно 90%), виробляється в особистих селянських господарствах. Однак, незважаючи на те, що в останні роки, рівень товарності продукції в цих господарствах зростає, таке виробництво в існуючому вигляді, як база розвитку аграрного комплексу на довгострокову перспективу розглядатися не може, через низьку продуктивність та неконтрольовану якість.

Дослідження рівня розвитку сільськогосподарського виробництва в регіонах України виявило такі тенденції як:

- зменшення загального обсягу виробництва